

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-720/17

Mohammed Bilali
proti

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Verwaltungsgerichtshof)

Sodba Sodišča (peti senat) z dne 23. maja 2019

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Azilna politika – Subsidiarna zaščita – Direktiva 2011/95/EU – Člen 19 – Preklic statusa subsidiarne zaščite – Napaka uprave v zvezi z dejanskimi okoliščinami“

1. *Mejni nadzor, azil in priseljevanje – Azilna politika – Status begunca ali status subsidiarne zaščite – Direktiva 2011/95 – Preklic, odvzem ali zavrnitev podaljšanja statusa begunca – Napaka uprave v zvezi z dejanskimi okoliščinami – Obveznost preklica navedenega statusa (Ženevska konvencija o statusu beguncev; Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/95, člena 16 in 19(1))*

(Glej točke od 40 do 52, 56, 57 in 64 ter izrek.)

2. *Mejni nadzor, azil in priseljevanje – Azilna politika – Status begunca ali status subsidiarne zaščite – Direktiva 2011/95 – Preklic, odvzem ali zavrnitev podaljšanja statusa begunca – Izguba navedenega statusa – Posledica – Samodejna izguba pravice do prebivanja – Neobstoj (Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 7; Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/95, člen 19(1) in (3)(b); Direktiva Sveta 2003/109, člena 4(1a) in 9(3a))*

(Glej točke od 58 do 62.)

Povzetek

Sodišče je v sodbi z dne 23. maja 2019, Bilali (C-720/17), presodilo, da je treba člen 19(1) Direktive 2011/95¹ v povezavi s členom 16 te direktive razlagati tako, da mora država članica preklicati status subsidiarne zaščite, če je ta status priznala, ne da bi bili izpolnjeni pogoji za njegovo priznanje, na podlagi dejstev, ki so se kasneje izkazala za napačna, in čeprav zadevni osebi v zvezi s tem ni mogoče očitati zavajanja te države.

¹ Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL 2011, L 337, str. 9).

V obravnavanem primeru sta bila status subsidiarne zaščite in dovoljenje za začasno prebivanje, ki sta bila odobrena oziroma izdana zadevni osebi, preklicana po uradni dolžnosti, ker je bila po eni strani pri določitvi domnevnega državljanstva te osebe storjena napaka, po drugi strani pa ta oseba nikoli ni bila izpostavljena utemeljenemu tveganju, da v primeru vrnitve v izvorno državo ali državo običajnega prebivališča utrpi resno škodo v smislu člena 15 Direktive 2011/95.

V zvezi s tem je Sodišče najprej izpostavilo, da člen 19(3)(b) Direktive 2011/95 izgubo statusa subsidiarne zaščite sicer določa, vendar le če je zadevna oseba napačno prikazovala ali izpuščala dejstva, ki so bila odločilnega pomena za priznanje takega statusa. Poleg tega nobena druga določba izrecno ne določa, da se ta status mora odvzeti ali da se lahko odvzame, če je bila zadevna odločba o priznanju statusa sprejeta na podlagi napačnih informacij, ne da bi zadevna oseba napačno prikazovala ali izpuščala dejstva.

Vendar je Sodišče ugotovilo tudi, da ravno tako ni izrecno izključeno, da se status subsidiarne zaščite ne more izgubiti, če država članica gostiteljica ugotovi, da je ta status priznala na podlagi napačnih informacij, za katere ni odgovorna zadevna oseba. V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da na eni strani položaj osebe, ki ji je bil priznan status subsidiarne zaščite na podlagi napačnih podatkov, ne da bi kadar koli izpolnjevala pogoje za njegovo priznanje, nima nobene zveze z logiko mednarodne zaščite. Zato je izguba statusa subsidiarne zaščite v takih okoliščinah v skladu z namenom in splošno sistematiko Direktive 2011/95, in zlasti s členom 18 te direktive, ki priznanje statusa subsidiarne zaščite določa le za osebe, ki izpolnjujejo navedene pogoje. Če namreč zadevna država članica ni mogla zakonito priznati tega statusa, ima še toliko bolj dolžnost, da ga, ko se njena napaka odkrije, odvzame.

Po drugi strani je Sodišče poudarilo, da člen 19(1) Direktive 2011/95 določa, da pri prošnjah za mednarodno zaščito, ki so – tako kot v zadevi iz postopka v glavni stvari – vložene po začetku veljavnosti Direktive 2004/83,² države članice preklicajo, odvzamejo ali zavrnejo podaljšanje statusa subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, če je ta oseba prenehala biti upravičena do subsidiarne zaščite v skladu s členom 16 Direktive 2011/95, to je, kadar okoliščine, zaradi katerih ji je bil priznan status subsidiarne zaščite, prenehajo ali se spremenijo tako, da zaščita več ni potrebna. V zvezi s tem lahko sprememba ravni seznanjenosti države članice gostiteljice z osebnimi okoliščinami zadevne osebe na enak način kot sprememba dejanskih okoliščin v tretji državi privede do tega, da se prvotni strah te osebe, da bo utrpela resno škodo, ne zdi več utemeljen, če je ta sprememba ravni seznanjenosti dovolj pomembna in dokončna glede tega, ali zadevna oseba izpolnjuje pogoje za priznanje statusa subsidiarne zaščite. Zato, če ima država članica gostiteljica nove informacije, ki v nasprotju z njeno prvotno oceno položaja državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, ki mu je priznala subsidiarno zaščito na podlagi napačnih informacij, kažejo, da ta nikoli ni bil izpostavljen tveganju, da utrpi resno škodo, mora ta država članica na podlagi tega ugotoviti, da so se okoliščine, zaradi katerih je bil priznan status subsidiarne zaščite, tako spremenile, da ohranitev tega statusa ni več upravičena. Poleg tega okoliščina, da napake države članice gostiteljice ni mogoče pripisati zadevni osebi, ne more spremeniti ugotovitve, da ta oseba dejansko nikoli ni izpolnjevala pogojev za priznanje statusa subsidiarne zaščite.

² Direktiva Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 96).

Po mnenju Sodišča je ta razlaga Direktive 2011/95 potrjena z Ženevsko konvencijo,³ saj je treba pri razlagi člena 19 te direktive upoštevati zahteve, ki izhajajo iz te konvencije. V tem okviru je Sodišče poudarilo, da so dokumenti, ki jih izda Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR), glede na vlogo, ki jo ima UNHCR v skladu z Ženevsko konvencijo, posebej upoštevni. Čeprav nobena določba navedene konvencije izrecno ne določa izgube statusa begunca, če se pozneje izkaže, da tak status nikoli ne bi smel biti priznan, pa UNHCR vendarle meni, da je treba odločbo o priznanju statusa begunca v takem primeru načeloma odpraviti.

Poleg tega je Sodišče pojasnilo, da izguba statusa subsidiarne zaščite na podlagi člena 19(1) Direktive 2011/95 ne pomeni sprejetja stališča glede ločenega vprašanja, ali ta oseba izgubi vsako pravico do prebivanja v zadevni državi članici in jo je mogoče izgnati v državo izvora. Na eni strani namreč, drugače kot pri izgubi navedenega statusa na podlagi člena 19(3)(b) Direktive 2011/95, izguba tega statusa na podlagi člena 19(1) te direktive ne spada med primere, v katerih morajo države članice v skladu s členom 4(1a) Direktive 2003/109⁴ zavriniti podelitev statusa rezidenta za daljši čas upravičencu do mednarodne zaščite, niti med primere, v katerih lahko države članice na podlagi člena 9(3a) Direktive 2003/109 navedenim upravičencem odvzamejo status rezidenta za daljši čas. Na drugi strani Direktiva 2011/95 dopušča, da lahko države članice gostiteljice v skladu s svojim nacionalnim pravom odobrijo nacionalno zaščito, ki vključuje pravico, da lahko osebe, ki niso upravičene do subsidiarne zaščite, prebivajo na ozemlju zadevne države članice.

Sodišče je še dodalo, da mora zadevna država članica v tem okviru spoštovati zlasti temeljno pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja zadevne osebe, ki je zagotovljena s členom 7 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. V zvezi s tem je upoštevna okoliščina to, da drugače kot v primeru iz člena 19(3) Direktive 2011/95 oseba, katere status subsidiarne zaščite je bil preklican na podlagi člena 19(1) navedene direktive v povezavi s členom 16 iste direktive, ni namerno zavajala pristojnega nacionalnega organa ob priznanju tega statusa.

³ Konvencija o statusu beguncev, ki je bila podpisana v Ženevi 28. julija 1951 (*Recueil des traités des Nations unies*, zv. 189, str. 137, št. 2545 (1954)), ki je začela veljati 22. aprila 1954 ter je bila dopolnjena in spremenjena s Protokolom o statusu beguncev, ki je bil sklenjen v New Yorku 31. januarja 1967 in je začel veljati 4. oktobra 1967.

⁴ Direktiva Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 272).